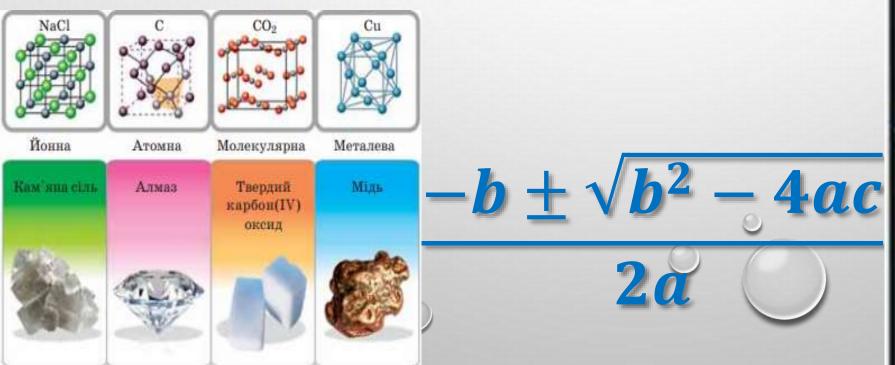
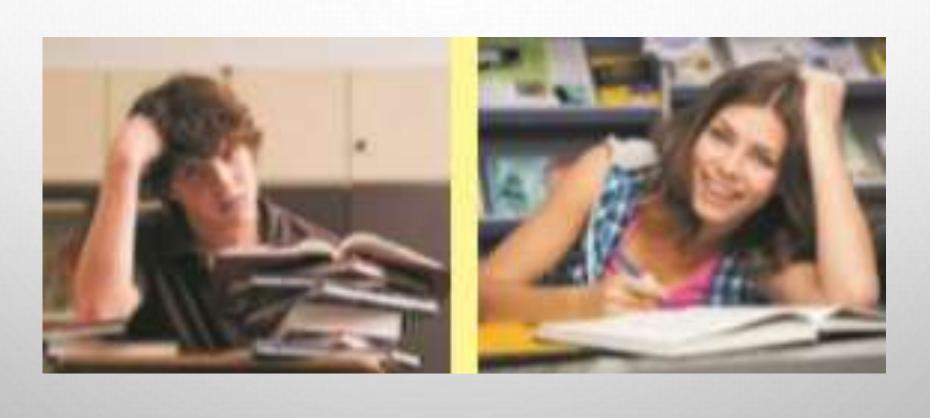
УМІННЯ ВЧИТИСЯ.

УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ. АКТИВНЕ І ПАСИВНЕ НАВЧАННЯ. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ТА НАВЧАННЯ

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МОТИВАЦІЮ ДО О НАВЧАННЯ:

- ІНТЕРЕС ДО ПРЕДМЕТУ;
- УСВІДОМЛЕННЯ ЙОГО КОРИСНОСТІ В МАЙБУТНЬОМУ ЖИТТІ;
- ПРАГНЕННЯ ДО УСПІХУ;
- АКТИВНА ЖИТТЄВА ПОЗИЦІЯ, ПОЗИТИВНИЙ НАСТРІЙ;
- НАПОЛЕГЛИВІСТЬ І ТЕРПІННЯ

Позитивна

Відповідальність; потреба самовираження; бажання зміцнити свою репутацію хорошого учня.

Негативна

Навчання лише для того, щоб уникнути покарання вчителем або батьками.

МОТИВАЦІЯ

Зовнішня («я повинен», «я повинна»)

Почуття обов'язку перед суспільством, родиною; почуття громадянської відповідальності.

Внутрішня («мені хочеться»)

Особисті інтереси, переконання; певні особисті мрії, ідеали; радість пізнання, задоволення.

ЩО СПРИЯЄ ЕФЕКТИВНОМУ НАВЧАННЮ?

- ЗДІБНОСТІ ЦЕ СУКУПНІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ, ЯКІ НЕОБХІДНІ ДЛЯ УСПІШНОГО ВИКОНАННЯ ПЕВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ.
- ЗДІБНОСТІ ДО НАВЧАННЯ ПОТРЕБУЮТЬ РОЗВИТКУ, ВОНИ ВИЯВЛЯЮТЬСЯ ТІЛЬКИ ЗА УМОВИ ПРОЯВУ НАПОЛЕГЛИВОСТІ Й ІНТЕРЕСУ ДО СПРАВИ, ЯКОЮ ЛЮДИНА ЗАЙМАЄТЬСЯ.
- ЗДІБНОСТІ РЕАЛІЗУЮТЬ ФУНКЦІЇ ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТУ Й РЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ: ВІДЧУТТЯ, СПРИЙНЯТТЯ, ПАМ'ЯТЬ, УВАГУ, МИСЛЕННЯ ТОЩО.

СТУПЕНІ РОЗВИТКУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ

Задатки — особливість кори головного мозку.

Здібності — хороші результати певних дій.

Обдарованість — найкращі результати певних дій.

Талант — особливі досягнення.

Геніальність — надзвичайні досягнення, визнані сучасниками або нащадками.

О АКТИВНЕ Й ПАСИВНЕ НАВЧАННЯ

• ПАСИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ПЕРЕДБАЧАЄ, ЩО ВЧИТЕЛЬ Є ГОЛОВНОЮ ДІЙОВОЮ ОСОБОЮ ПРОЦЕСУ, А УЧНІ ВИКОНУЮТЬ РОЛЬ ПАСИВНИХ СЛУХАЧІВ, ЯКІ ПОТІМ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ЗАПИТАННЯ ВЧИТЕЛЯ, ВИКОНУЮТЬ САМОСТІЙНІ РОБОТИ. НАЙПОШИРЕНІШИЙ ВИД ПАСИВНОГО НАВЧАННЯ— ЦЕ ЛЕКЦІЯ.

• АКТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ПЕРЕДБАЧАЄ, ЩО УЧЕНЬ Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ ПРОЦЕСУ, А НЕ ПАСИВНИМ СЛУХАЧЕМ. СЕРЕД АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНИМИ Є ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ. ЦЕ ТАКА ФОРМА РОБОТИ, ПІД ЧАС ЯКОЇ УЧНІ Й УЧИТЕЛІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПОСТІЙНОМУ ДІАЛОЗІ ТА ВЗАЄМОДІЇ, ДОТРИМУЮЧИСЬ ПРИ ЦЬОМУ ПРАВИЛ СПІЛКУВАННЯ.

ЯК ВИ РОЗУМІЄТЕ ВИСЛІВ: «Я ЗНАЮ, ЩО НІЧОГО НЕ ЗНАЮ»?

(СОКРАТ, ДАВНЬОГРЕЦЬКИЙ ФІЛОСОФ)

• ОГЮСТ РОДЕН. МИСЛИТЕЛЬ

Підлітки навчаються активно, якщо:

- 💠 прагнуть зрозуміти матеріал
- 💸 намагаються пов'язати новий матеріал із відомим
- слухають пояснення вчителя уважно, зосереджено, не соромляться запитати про те, що не зрозуміли
- систематизують і обговорюють з друзями нову інформацію, складають власні запитання до тексту, тези, таблиці, карти пам'яті, виконують творчі завдання і проекти
- планують час самостійно, знають послідовність виконання завдань
- оцінюють самостійно, що вдалося і що не вдалося, аналізують ефективність власного навчання, прагнуть поліпшити результат
- не залишають запитань без відповідей, шукають додаткову інформацію
- 💠 зацікавлені у вивченні матеріалу
- 💸 застосовують знання на практиці

Підлітки навчаються пасивно, якщо:

- механічно заучують матеріал («зазубрюють»)
- сприймають кожну інформацію як нову, не пов'язуючи з попередніми знаннями
- неуважно слухають пояснення вчителя
- не вміють систематизувати інформацію, не застосовують прийоми ефективного запам'ятовування
- очікують пояснень і нагадувань учителя, що і як робити, безініціативні
- не аналізують власних успіхів і невдач, не прагнуть поліпшити результат
- учать тільки обов'язковий матеріал, не цікавляться додатковою інформацією
- 💠 вважають, що вчитися нудно
- 💠 не намагаються використати знання в житті

ОЗНАКИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ

кожний має право:

- НА ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ;
- ДІАЛОГ З ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ (ІНШИМИ УЧНЯМИ ТА ВЧИТЕЛЯМИ);
- ВЛАСНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ Й ЗАПИТАННЯ;
- ОБСТОЮВАННЯ ВЛАСНОЇ ДУМКИ;
- ПОМИЛКУ (БО ПОМИЛКИ Є ЧАСТИНОЮ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ).

ОСНОВНІ ТИПИ СПРИЙМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

- **АНАЛІТИЧНИЙ**—НАМАГАННЯ ЛЮДИНИ ВИРІЗНЯТИ Й АНАЛІЗУВАТИ НАСАМПЕРЕД ДЕТАЛІ, ПОДРОБИЦІ;
- СИНТЕТИЧНИЙ СХИЛЬНІСТЬ ДО УЗАГАЛЬНЕНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ЯВИЩ І ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ТОГО, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ;
- *АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНИЙ*—НАМАГАННЯ ЗРОЗУМІТИ ОСНОВНУ СУТНІСТЬ ЯВИЩА ТА ФАКТИЧНЕ ЇЇ ПІДТВЕРДЖЕННЯ;
- **ЕМОЦІЙНИЙ**—СХИЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ ШВИДШЕ ДО ВИСЛОВЛЮВАННЯ СВОГО СТАВЛЕННЯ, ВЛАСНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ, СПРИЧИНЕНИХ ПЕВНИМИ ЯВИЩАМИ, НІЖ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЇХНЬОЇ СУТНОСТІ АБО ВЛАСТИВОСТЕЙ.

РІВНІ ЗАСВОЄННЯ ІНФОРМАЦІЇ

- ПЕРШИЙ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШЕ ВІДТВОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ (ЦЕЙ РІВЕНЬ СПРИЯЄ НАКОПИЧЕННЮ ЗНАНЬ, ФАКТІВ, НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ);
- ДРУГИЙ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЗНАНЬ НА ПРАКТИЦІ, УМІННЯ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЗНАННЯ В ПОДІБНІЙ СИТУАЦІЇ, ЗА ШАБЛОНОМ;
- ТРЕТІЙ ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ У НЕСТАНДАРТНІЙ, ОРИГІНАЛЬНІЙ СИТУАЦІЇ, ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА КОМБІНАЦІЯ ЗНАНЬ, САМОСТІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯВИЩ.

ЕТАПИ СПРИЙНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Сприйняття інформації краще, якщо людина: Розуміння інформації краще, якщо людина: Запам'ятовування інформації краще, якщо людина:

- зацікавлена в ній
- зосереджена на тому, що сприймає

- пов'язує її з тим, що вже вивчено
- застосовує властивий їй стиль навчання і тип сприйняття інформації (конспектує, складає карти пам'яті, обговорює її тощо).
   Що більше способів застосовано, то легше пригадати потрібне
- має гарну пам'ять, уважна
- використовує методи ефективного запам'ятовування
- уміє систематизувати й структурувати інформацію

АКТИВНЕ СЛУХАННЯ

Зосередитися

Зрозуміти

Запам'ятати

Під час пояснення нового матеріалу будьте уважними, не відволікайтеся Намагайтеся зрозуміти нову інформацію. Якщо краще сприймаєте інформацію візуально коротко записуйте основне. Якщо чогось не розумієте, не соромтеся, запитайте вчителя

Запам'ятовуйте новий матеріал під час закріплення на уроці. Повторюйте вивчене вдома

ЕФЕКТИВНЕ ЧИТАННЯ

Спочатку переглянути параграф. Ознайомитися з його структурою, розглянути ілюстрації. Прочитати висновки

Прочитати запитання в кінці параграфа. З'ясувати, що ви вже знаєте, на які запитання можете відповісти

Щоб краще запам'ятати навчальний матеріал, можете уголос поставити собі запитання і дати відповіді на них. Найважливіше можете коротко записати

Читати уважно, не поспішаючи. Уповільнювати темп на складному або незрозумілому для вас матеріалі. Звертати увагу на виділене іншим шрифтом. Вивчаючи текст параграфа, шукати відповіді на запитання

Переглядати записи і повторювати прочитане, доки не засвоїте

Перед уроком переглянути записи та текст параграфа

ІСНУЮТЬ ЧОТИРИ ТИПИ НАВЧАННЯ

«Пірнальник» порине у нього без вагань.

«Мрійник» довго розмірковуватиме над ним, уникаючи конкретних дій

«Логік» розкладатиме все по поличках і намагатиметься досконало виконати завдання.

«Мандрівник» усюди шукатиме цікавинки і задовольниться поверховим ознайомленням із матеріалом.

eITiginamunci:

- · ogpasy xanaerson sa empasy;
- спочатку починає робити, а потім думає;
- коче скоріше дізнатися, ачи це спрацює»;
- легко переходить до наступник кроків;
- добре виконує роботу, яка потребує короткочасних зусиль.

Паравани:

- не гас часу на тривогу;
- надихає інших;
- приймає рішення й ефективно діє в умовах кризи.

Резерви розвитку:

- планування;
- креативність, аналіз альтернатив;
- кооперація з іншими людьми;
- підтримання мотнеації, щоб мати змогу прадювати довше.

«Mpiduuce:

- довго розмірковує над завданиям;
- ретельно досліджує тему;
- · ME CLEMMILP 35 ABCOM!
- відкладає початок практичних дій;
- постійно уточнює і змінює плани.

Параваки

- добре уявляє можливі наслідии;
- має багато ідей;
- докопусться до суті;
- дослужається до думки інших;
- виявляє гиучкість.

Разарви розвитку:

- ефективні стратегії планування;
- організація роботи;
- контроль за часом;
- активна життева позиція;
- уміння визначати пріоритети;
- ініціативність, відповідальність.

e.Hosine:

- робить лише те, що має семс;
- аналізує причини подій;
- ставить запитания;
- організований;
- любить вирішувати складні завдання;
- дінує досконалість (перфекціоніст).

Парадаги

- аналітичне і критичне мислення;
- організаторські адібиості;
- схильність до точних маук, юриспруденції;
- уміє розв'язувати проблени.

Регерви розвитку:

- уява і креатнакість;
- чутливість до відмінностей між людьми і чужої думки;
- уміння співпрацювати з іншими;
- уміння керувати стресами.

«Мандрівник»:

- в усьому шукає цікавняку;
- любить бачити цілісну картину;
- потроху обізнаний у багатьох сферах;
- захоплюється деталями,
   але не завжди пам'ятає їх;
- має трудноді з визначенням найважливішого.

Паравани

- сильна мотивація і зацікавлення процесскі навчання;
- великий обсяг знань;
- може бачити за'язки між речами;
- креативний і винахідливий.

Резерви розвинку:

- постановка ділей;
- визначения пріоритетів;
- аналітичне і критичне мислення;
- класифікація і відбір;
- редакторські навички;
- пам'ять на деталі.

ПІРАМІДА НАВЧАННЯ

Визначте свій метод засвоєння інформації, адже людина краще засвоює інформацію одним із основних методів: через зір, слух або дію. Проте більшість із нас використовують кілька шляхів

- Візуалу необхідно фіксувати інформацію у вигляді конспекту, інтелект-карти, схеми, діаграми, таблиці, малюнка тощо.
- Аудіалу важливо повторно почути пояснення вчителя чи коментарі однокласників. Можна записати інформацію на диктофон, а вже вдома прослуховувати її або перекласти на папір.
- Кінестетику необхідно виконувати певні дії, наприклад, лабораторні досліди, практичні роботи, також корисним буде переказати інформацію.
- Дигіталу (інші терміни: дискрет, раціонал) важливо зрозуміти те, що він слухає чи читає, встановити логіку, взаємозв'язки, значення. Науковці вважають, що дигіталами зазвичай не бувають діти й підлітки. Цей тип сприйняття інформації формується у дорослої людини за певних обставин.

Кінестетики

Краще сприймають інформацію через рух, дію

Тм важливо доторкнутися, понюхати, дослідити тактильно

 Люблять дотики, обійми
 Здібні до танців, рухливих видів спорту

Аудіали

Краще сприймають інформацію через діалог, бесіду, розповідь

їм необхідна тиша для зосередження

Люблять поговорити
 і вміють вислухати
 Чудові лектори й музиканти

Дигітали

Сприймають інформацію через аналіз, дослідження

їм важливо зрозуміти логіку, зв'язки в матеріалі

- Зазвичай неемоційні у спілкуванні
- Здібні до точних наук

Візуали

Більшість інформації сприймають через зорові образи

Для них важлива наочність: схеми, ілюстровані приклади. Щоб запам'ятати, їм потрібно побачити

- Звертають велику увагу на эовнішній вигляд співрозмовника
- Здібні до творчих професій

додержуєтеся розпорядку дня, нічого не болить, харчуєтеся збалансовано, міцно спите, почуваєтеся гарно оцінюєте кожний етап, аналізуєте причини невдач, виправляєте помилки, хвалите себе за кожний успіх

умієте мотивувати себе, усвідомлюєте, для чого вам потрібне навчання й удосконалення

ВИ НАВЧАЄТЕСЯ ЕФЕКТИВНО, ЯКЩО: налаштовані на успіх, упевнені в тому, що виконаєте заплановане

плануєте час, організовані, зосереджені, умієте визначати пріоритети

обираєте мету, визначаєте, чого хочете досягти

застосовуєте методи ефективного запам'ятовування, розвиваєте пам'ять і увагу, складаєте конспекти, плани, узагальнювальні таблиці, схеми, карти пам'яті

РАЦІОНАЛЬНО ПЛАНУЙТЕ СВІЙ ЧАС

• МАТРИЦЯ ЕЙЗЕНХАУЕРА

Квадрат А

Важливо - Терміново

Наприклад:

- виконувати домашні завдання в останню мить;
- терміново готуватися до іспитів;

Квадрат В

Важливо - Не терміново

Наприклад:

- складати плани на тиждень;
- щодня готуватися до іспитів;
- виконувати домашні завдання у той день, коли їх задають;
- ходити на тренування;
- гуляти на свіжому повітрі:

Квадрат С

Не важливо - Терміново

Наприклад:

- розв'язувати дрібні проблеми інших людей;
- відволікатися на порожні балачки;
- поспішати на чергову серію фільму;

..... терміново...... не терміново.....

Квадрат D

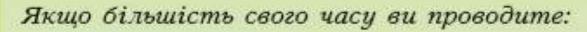
Не важливо - Не терміново

Наприклад:

- байдикувати;
- теревенити по телефону;
- «блукати» в Інтернеті;
- «підсісти» на комп'ютерні ігри;

80 важливо

8

у квадраті	mo
A	 постійно відчуваєте напруження і стрес; вам загрожує емоційне вигорання; незважаючи на зусилля, ваші успіхи — посередні.
В	 контролюєте своє життя; підтримуєте баланс; ваші успіхи — вищі за середні.
C	 ваші особисті цілі не визначені; вам бракує дисципліни; ви маєте репутацію безвідмовного; відчуваєте, що вас використовують.
D	 вам не вистачає відповідальності; ви часто відчуваєте провину; вас усі критикують.

Поради Ейзенхауера:

- справи з квадратів С і D можна сміливо відкинути;
- справи з квадрата А можна скоротити, вчасно приділяючи увагу справам із квадрата В;
- регулярно плануйте справи з квадрата В.

Як навчатися ефективно?

Використовуйте найефективніші для вас способи сприйняття інформації

Для цього визначте, який тип сприйняття інформації у вас переважає (візуальний, аудіальний, кінестетичний або дигітальний)

Навчайтесь інтерактивно

Інформація засвоюється краще, якщо навчати інших, пояснювати комусь чи переказувати

Візуалізуйте інформацію

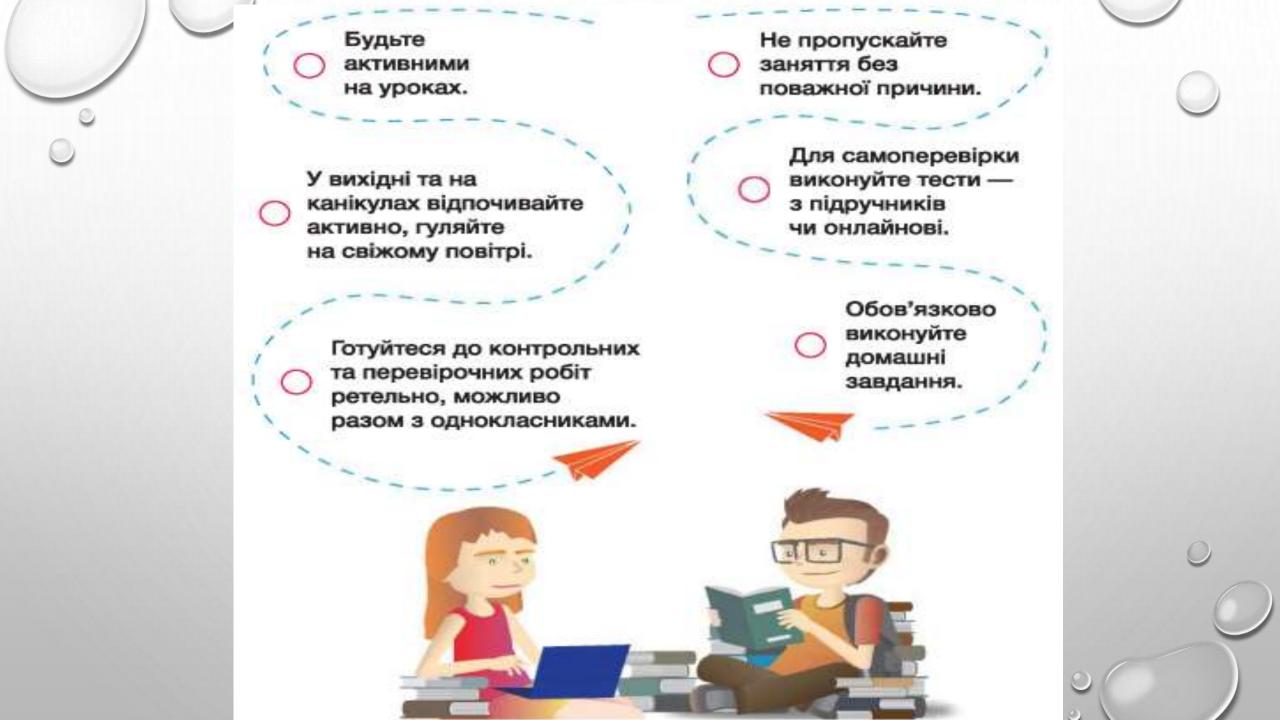
Мозок використовує 50 % своїх ресурсів на зір. Процеси, що відбуваються в ньому, перетворюють побачене на інформацію

Долучайте відому інформацію для кращого розуміння нового

Встановлення логічних зв'язків і закономірностей допомагає краще запам'ятати й засвоїти нове

Дбайте про свій режим дня, відпочинок і сон

Планування роботи, чергування діяльності й відпочинку сприяє навчанню. Якісний сон підвищує продуктивність роботи мозку. Відсутність сну на 40 % знижує ефективність діяльності мозку

Плануємо підготовку до іспиту

- 1. Вчимо предмет протягом року.
- Заздалегідь дізнаємось, як буде проходити іспит: письмово чи усно, у тестовій формі чи за білетами.
- 3. Активно працюємо на уроках.
- Плануємо своє навчання після уроків, додаткові заняття.
- 5. Дотримуємось режиму дня.
- Складаємо довідники з термінами, основними поняттями — це допоможе краще їх запам'ятати та швидко повторити перед іспитом.
- Візуалізовуємо матеріал, записуємо відповіді; на запитання білетів.
- 8. Рівномірно розподіляємо запитання білетів для повторення у другому семестрі, дотримуємося плану, відмічаємо свій прогрес.
  - . 9. Переглядаємо весь матеріал в останні дні перед іспитом.

Налаштовуємося на УСПІХ!

УЗАГАЛЬНЕННЯ

I PIBEHE

• 1. ЯКІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ВИ ЗНАЄТЕ? 2. ЧОМУ НАВЧАННЯ МАЄ БУТИ РІЗНОМАНІТНИМ? 3. ЧИМ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ АКТИВНЕ Й ПАСИВНЕ НАВЧАННЯ?

II РІВЕНЬ

• 4. ЧОМУ НАВЧАННЯ НЕ БУДЕ УСПІШНИМ, КОЛИ ТЕ, ЩО ВИ ВИВЧАЄТЕ, НЕ ВІДПОВІДАЄ ВАШИМ ЗДІБНОСТЯМ, ІНТЕРЕСАМ, УПОДОБАННЯМ? 5. ЧИ СТАВИТЕСЯ ВИ ДО НАВЧАННЯ ЯК ДО ЩАСЛИВОЇ МОЖЛИВОСТІ? 6. ПРО ЩО СВІДЧИТЬ ПІРАМІДА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ?

III PIBEHЬ

• 7. ЧОМУ, ОПИНИВШИСЬ У КОЛІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ВВАЖАЮТЬ НАВЧАННЯ ЦІКАВИМ І РАДІСНИМ, ВИ ПОЧИНАЄТЕ РОЗДІЛЯТИ ЇХНЮ ДУМКУ? 8. ЧОМУ ПОВНОЦІННИЙ СОН Є ВАЖЛИВОЮ УМОВОЮ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ? 9. ЯКІ ОЗНАКИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ВИ ЗНАЄТЕ?

IV PIBEHЬ

• 10. ЧОМУ НОВІ ЗНАННЯ НЕОБХІДНО СПІВВІДНОСИТИ З НАЯВНИМИ? 11. ДОВЕДІТЬ, ЩО НАВЧАННЯ— ЦЕ РОБОТА, ЯКА ВИМАГАЄ СВІДОМИХ ЗУСИЛЬ. 12. ЧОМУ НАЙКРАЩЕ МИ ЗАПАМ'ЯТОВУЄМО ІНФОРМАЦІЮ ТОДІ, КОЛИ ВЧИМО ІНШИХ? ПІДТВЕРДЬТЕ СВОЮ ДУМКУ ПРИКЛАДАМИ.

домашне завдання

• ПІДГОТУЙТЕ КОРОТКЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВАШ СТИЛЬ НАВЧАННЯ

ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК: HUMAN; ЕЛ.АДРЕСА:

ZHANNAANDREEVA95@UKR.NET